Tilastokeskus

Teollisuuden ympäristönsuojelumenot, täyttöohje

Postiosoite:
00022 TILASTOKESKUS

Käyntiosoite:
Opastinsilta 12, Helsinki

Puhelin:
029 551 1000

stat.fi
Y-tunnus: 0245491-1

Sisällys

Teollisuuden ympäristönsuojelumenot, täyttöohje 1
1 Yleistä tiedonkeruusta 1
2 Yleisiä ohjeita ja määritelmiä 1
2.1 Ympäristönsuojelukulut ja ympäristönsuojelun investointimenot 1
2.1.1 Tällaisia toimenpiteitä ovat 1
2.1.2 Ympäristönsuojelumenoihin ei sisällytetä 2
3 Ympäristönsuojelutoimenpiteiden kohdentumisen jaottelu 2
3.1 Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu (NOx, SOx, CO, VOC, CH4, CO2, CFC, N2O, hiukkaset) 2
3.2 Uusiutuvan energian omatuotanto (huoltopalvelu) 2
3.3 Lämpö- ja energiatehokkuuden parantaminen sekä säästö 2
3.4 Jäteveden käsittely (kiintoaine, BOD/COD, N, P, metallit, mikrobit) 3
3.5 Jätehuolto (tavalliset ja vaaralliset jätteet) 3
3.6 Materiaalien kierrätys ja luonnonvarojen käytön minimointi 3
3.7 Maaperän, pinta- ja pohjaveden suojelu 3
3.8 Melun ja tärinän torjunta 3
3.9 Biologisen monimuotoisuuden (biodiversiteetin) ja maiseman suojelu 4
3.10 Säteilyltä suojaaminen (pois lukien ydinvoimaloiden turvallisuus ja työsuojelu) 4
3.11 Ympäristöä koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta 4
3.12 Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet ja ympäristöhallinnon kulut 4
4 Ympäristönsuojelun toimintamenot 5
4.1 Ostetut palvelut 5
4.2 Ympäristöhallinnon kulut 5
4.2.1 Korvaukset ja kompensaatiot 6
5 Ympäristönsuojeluun liittyvät menot 6
6 Ympäristönsuojelun investointimenot 7
6.1 Puhdistavat/korjaavat investoinnit 7
6.2 Ennaltaehkäisevät investoinnit 7

1 Yleistä tiedonkeruusta

Kysely kattaa kaivos- ja kaivannaistoiminnan, teollisen valmistuksen sekä energia- ja puhdasvesihuollon toimialat. Toimialojen luokitus perustuu EU:n standardiin.

Kysely on toimipaikkakohtainen. Toimipaikalla tarkoitetaan toimialan mukaan rajattua paikallista tuotantoyksikköä. Toimipaikan tunnistamista varten kyselylomakkeen etusivulla on mainittu kunkin toimipaikan sijaintiosoite, postitoimipaikkatunnus sekä Tilastokeskuksen numerotunnus.

Voitte vastata kyselyyn yrityksen kaikkien **saman toimialan** toimipaikkojen osalta yhdellä lomakkeella. Vastattaessa on erityisesti huomattava, että kukin meno ja investointi ilmoitetaan vain kerran, ja ilman vähennyskelpoista arvonlisäveroa (ALV).

Tämä ohje löytyy myös internetistä osoitteesta: https://stat.fi/kyselyt/teym
Anvisningen finns också på internet på adressen: https://stat.fi/sv/enkater/teym

2 Yleisiä ohjeita ja määritelmiä

2.1 Ympäristönsuojelukulut ja ympäristönsuojelun investointimenot

Ympäristönsuojelukululla ja ympäristönsuojelun investointimenolla tarkoitetaan kirjanpidossa sovellettavien periaatteiden mukaisesti yhdelle vuodelle tai tilikaudelle kuuluvaa (jaksotettua) ympäristönsuojelumenon osaa. Ne ilmoitetaan bruttoarvona hankintamenon mukaan ilman vähennyskelpoista arvonlisäveroa (ALV).

Ympäristönsuojelumenoihin sisällytetään menot, jotka aiheutuvat sellaisista toimenpiteistä, **joiden ensisijaisena tarkoituksena on toimipaikan omien haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen.**

2.1.1 Tällaisia toimenpiteitä ovat

a) välittömien haitallisten ympäristövaikutusten ennaltaehkäisy, vähentäminen tai poistaminen, esimerkiksi

- päästöjen vähentäminen, niiden leviämisen estäminen sekä niiden muodostumisen ennaltaehkäisy esim. prosessitekniikkaa parantamalla
- jätteiden ja päästöjen käsittely sekä niiden muodostumisen ennaltaehkäisy
- ympäristövahinkojen korjaaminen

- ympäristövahinkojen ennallistaminen (esim. maisemointi)
- suojametsäalueiden perustaminen.

b) edellisiin liittyvät toimenpiteet esimerkiksi

- ympäristönsuojeluun liittyvä koulutus, perehdyttäminen ja tiedottaminen
- ympäristönsuojelun tutkimus- ja kehitystoiminta, jonka kohteena on tuotantoprosessi
- ympäristövahinkojen korvaaminen ja kompensoiminen

2.1.2 Ympäristönsuojelumenoihin ei sisällytetä

- ostettu uusiutuva energia (sähkö tai raaka-aineet)
- laskennallisia kuluja (ympäristönsuojeluinvestointien poistot ja korot)
- ympäristönsuojeluun välillisesti kohdistuvia kuluja ja investointimenoja (esim. omien tuotteiden ulkoisen kierrätyksen ja loppusijoituksen kuluja tai tuotteiden ympäristömerkinnän maksuja, kuten esim. Joutsen-merkin maksuja).
- ympäristönsuojeluun liittymättömiä kuluja (esimerkiksi sakot)
- päästöoikeuksien maksuja päästökaupassa

3 Ympäristönsuojelutoimenpiteiden kohdentumisen jaottelu

3.1 Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu (NOx, SOx, CO, VOC, CH4, CO2, CFC, N2O, hiukkaset)

- päästöjä vähentävät prosessimuutokset
- päästöjen käsittely
- täyssähkö- ja plug -in hybridi -teknologiaa hyödyntävät ajoneuvot (M, N, T ja C-luokista sekä veneet) ja niiden latausinfran toteuttaminen
- mittaus ja seuranta, tutkimuslaboratoriot
- muut toimenpiteet

3.2 Uusiutuvan energian omatuotanto (huoltopalvelu)

- palvelut, jotka kohdistuvat uusiutuvan energian tuotantoyksiköiden ylläpitoon

3.3 Lämpö- ja energiatehokkuuden parantaminen sekä säästö

- palvelut, jotka kohdistuvat lämpö- ja energiatehokkuuden parantamiseen

3.4 Jäteveden käsittely (kiintoaine, BOD/COD, N, P, metallit, mikrobit)

- vesien pilaantumista vähentävät prosessimuutokset
- viemärit
- jätevesien käsittely
- jäähdytysvesien käsittely
- mittaus ja seuranta, tutkimuslaboratoriot
- muut toimenpiteet

3.5 Jätehuolto (tavalliset ja vaaralliset jätteet)

- jätteiden syntymisen ehkäisy
- jätteiden keräys ja kuljetus
- jätteen käsittely ja sijoitus (myös sijoitukseen liittyvä maaperän, pinta- ja pohjaveden suojelu)
- mittaus ja seuranta, tutkimuslaboratoriot
- muut toimenpiteet

3.6 Materiaalien kierrätys ja luonnonvarojen käytön minimointi

- palvelut, jotka kohdistuvat kierrätykseen ja luonnonvarojen käytön minimointiin
- pakolliset tuottajavastuumaksut (Rinki - (ent. PYR), Recser Oy, ERP Finland Oy-, Elker Oy – maksut) ja muut vastaavat pakolliset maksut

3.7 Maaperän, pinta- ja pohjaveden suojelu

- haitta-aineen imeytymisen ehkäisy
- pilaantuneen maaperän, pinta- ja pohjaveden puhdistaminen
- kaatopaikan maisemointi (ilmoitetaan investointina)
- mittaus ja seuranta, tutkimuslaboratoriot
- muut toimenpiteet

3.8 Melun ja tärinän torjunta

- päästölähteeseen kohdistuva ehkäisy
- laitoksen tai kiinteistön ulkopuolelle tapahtuvan leviämisen estäminen
- mittaus ja seuranta, tutkimuslaboratoriot
- muut toimenpiteet

3.9 Biologisen monimuotoisuuden (biodiversiteetin) ja maiseman suojelu

- biodiversiteetin eli luonnon monimuotoisuuden ja maiseman suojelu: lajien, elinympäristöjen, eliökantojen ja maiseman palauttaminen ennalleen, vesistöjen kunnostus ja puhdistaminen
- mittaus, seuranta, tutkimuslaboratoriot yms.
- muut toimenpiteet

3.10 Säteilyltä suojaaminen (pois lukien ydinvoimaloiden turvallisuus ja työsuojelu)

- ympäristön suojelu
- korkea-aktiivisen jätteen kuljetus ja käsittely
- mittaus, seuranta, tutkimuslaboratoriot yms.
- muut toimenpiteet

3.11 Ympäristöä koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta

- ulkoilman ja ilmaston suojeleminen
    - ulkoilman suojeleminen
    - ilmakehän ja ilmaston suojeleminen
- vesiensuojelu
- jäte
- maaperän, pinta- ja pohjaveden suojelu
- melun ja tärinän torjunta
- biologisen monimuotoisuuden ja maiseman suojelu
- lajien ja elinympäristöjen suojelu
- säteilyltä suojaaminen
- muu ympäristötutkimus

3.12 Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet ja ympäristöhallinnon kulut

- yleinen ympäristöhallinto
- julkinen hallinto, lainsäädäntö ja muu vastaava
- ympäristöjohtaminen
- koulutus, perehdyttäminen ja tiedotus
- korvaukset ja kompensaatiokulut

- toimenpiteet, joiden kustannuksia ei voi kohdentaa
- toimenpiteet, joita ei ole täsmennetty muulla

4 Ympäristönsuojelun toimintamenot

Kaikki toteutuneet kulut ilmoitetaan kokonaislukuina ilman arvonlisäveroa.

4.1 Ostetut palvelut

Tarkoitetaan ympäristönsuojelupalveluiden ostoja ulkopuolisilta tahoilta sekä ympäristönsuojeluun liittyviä maksuja.

Esimerkkejä ilmoitettavista ostetuista palveluista:

- maksetut jätevesimaksut
- erilaisten jätteiden (kaatopaikkajäte, vaarallinen jäte, hyötykäyttöjäte ym.) jätehuoltomaksut muille tahoille
- jos samassa kiinteistössä on useampia toimipaikkoja eri yrityksien nimissä, niin yhteiset kulut esimerkiksi jätehuolto- ja jätevesikulut voidaan jakaa eri yritysten kesken. Selkeästi omat kustannukset tallennetaan oman yrityksen toimipaikan lomakkeelle.
- yrityksen täyssähkö- ja plug-in hybridi -teknologiaa hyödyntävät ajoneuvot ja niiden latausinfran toteuttamisen kustannukset lasketaan ulkoilman- ja ilmastonsuojeluun. Ajoneuvojen lataamista ei huomioida ympäristönsuojelun menoksi.
- ostetuista tarkkailu- ja seurantapalveluista aiheutuneet kulut
- alihankinnan kustannukset liittyen ympäristönsuojeluun, kuten esim. ympäristökonsulttipalveluiden käyttö

Ympäristöhallinnon kulut ilmoitetaan tässä osiossa.

4.2 Ympäristöhallinnon kulut

Ulkopuolisille maksetuista ympäristöhallintoon liittyvistä maksuista aiheutuneet kulut. Esimerkiksi:

- ympäristölupamaksut, ELY- ja muut hallinnolliset ja viranomaismaksut
- suhde- ja viranomaisyhteistyöstä aiheutuneet kulut
- ympäristötiedotukseen ja -raportointiin (ei kuitenkaan mainontaan) liittyvät kulut
- ympäristökoulutuksen kulut
- ympäristöjärjestelmien rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvät kulut

Ympäristöhallinnon kuluihin merkitään myös **korvaus- ja kompensaatiokulut**.

4.2.1 Korvaukset ja kompensaatiot

Toimipaikan aiheuttaman ympäristöhaitan vuoksi toiselle osapuolelle (yksityishenkilö, toinen yritys, kunta, valtio) maksetut korvaukset ja kompensaatiot. Esimerkiksi kalanistutusvelvoitteista aiheutuneet oman kalankasvatuksen ja -istutuksen kulut sekä kalatalousmaksu. Ympäristöhaitta voi olla esim. maisema-, vesistö- tai terveyshaitta, maaperän pilaantuminen tai pölylaskeumasta aiheutunut vaurio omaisuudelle.

5 Ympäristönsuojeluun liittyvät menot

Koskevat kaikkia ympäristönsuojeluun liittyviä menoja lukuun ottamatta ympäristönsuojelupalveluiden ostoja ulkopuolisilta tahoilta, jotka ilmoitetaan kohdassa ”Ostetut palvelut”.

Muut ympäristönsuojeluun liittyvät menot **eivät ole pelkästään** oman laitoksen käyttö- ja kunnossapitokuluja, vaan ne sisältävät myös muita ympäristönsuojeluun kohdistuvia menoja, kuten esim. tutkimus - ja kehityskuluja.

Kulut ilmoitetaan tuotantolaitoksen **oman henkilöstön työn kautta**.

Esimerkkejä **ympäristönsuojeluun liittyvistä menoista**:

- itse suoritetusta päästöjen tarkkailusta ja seurannasta aiheutuneet kulut
- oman laitoksen puhdistuslaitteiden käytöstä aiheutuneet energia-, materiaali ja palkkakulut
- oman jätevedenpuhdistamon käyttö- ja kunnossapitokulut
- omasta kaatopaikasta aiheutuneet käyttö- ja kunnossapitokulut
- jätteiden lajittelukulut omassa laitoksessa sekä jätesäiliöiden vuokrat
- tuotantolaitoksen oman tutkimushenkilöstön palkkakustannukset

Palkat sekä energia & materiaalikustannukset ilmoitetaan erikseen, omissa sarakkeissaan.

Muut toimintamenot-sarake sisältää oman laitoksen kaikki muut ympäristönsuojeluun kohdistuvat menot. Näitä ovat: jäteastiavuokrat jätehuollon osalta, tutkimus- ja kehityskulut (pois lukien palkkojen osuus, jotka ilmoitetaan ”Palkat”-sarakkeessa), päästöjen tarkkailun/analyysien kustannukset sekä koulutuskulut.

Kulut kohdennetaan ympäristönsuojelun osa-alueille (ulkoilman- ja ilmastonsuojelu, jätevesien käsittely, jätehuolto jne.) toimintojen luonteen perusteella. Kuluja voidaan tarvittaessa jakaa eri kohteille esimerkiksi laitteiden käytön mukaan. Lentotuhkan, kipsin

ym. kaasujen puhdistuksessa syntyvän jätteen käsittely kohdennetaan kokonaisuudessaan ilman- ja ilmastonsuojeluun ja jätevesilietteen käsittely jätevesien käsittelyyn.

Tukia ja investointiavustuksia EI enää kysytä tässä kyselyssä.

6 Ympäristönsuojelun investointimenot

6.1 Puhdistavat/korjaavat investoinnit

Investoinnit päästöjen ja jätteiden käsittelyyn, puhdistamiseen ja ympäristöön leviämisen estämiseksi (”end-of-pipe” -teknologia).

- Investoinnit päästöjen ja jätteiden käsittelyyn, puhdistamiseen ja ympäristöön leviämisen estämiseen
- Puhdistavat/korjaavat investoinnit eivät oleellisesti muuta tuotantoprosessin toimintaa, mutta voivat edellyttää pieniä muutoksia prosessitekniikassa. Tavallisesti ne ovat erilaisia puhdistimia ym. lisälaitteita tai esim. jätteiden käsittelyyn tarvittavia rakennelmia.
- Puhdistavat/korjaavat investoinnit ovat kokonaisuudessaan ympäristönsuojelun investointeja (ympäristön-suojeluosuus on yleensä 100 %). Investointi voi olla esim. kone, rakennus, maa-alue yms.

6.2 Ennaltaehkäisevät investoinnit

Investoinnit päästöjä ja jätteitä vähentäviin prosessimuutoksiin, sekä päästöjen syntymisen ennaltaehkäisyyn (”integroidut” investoinnit).

- Ennaltaehkäisevät investoinnit parantavat prosessin toimintaa ehkäisemällä päästöjen ja jätteiden syntymistä. Käytännössä ne tarkoittavat usein itse tuotantotekniikan uudistamista. Päästöjä vähentävät toimenpiteet muuttavat tuotantoprosessia siten, että tuotannosta aiheutuvien päästöjen muodostuminen suhteessa tuotantomääriin pienenee.
- Yrityksen täyssähkö- ja plug-in hybridi -teknologiaa hyödyntävät ajoneuvot ja niiden latausinfran investoinnit lasketaan ulkoilman- ja ilmastonsuojelun sisäisiin investointeihin.
- Ennaltaehkäisevät investoinnit ovat tavallisesti vain osa tehdystä kokonaisinvestoinnista. Tällöin ilmoitetaan ympäristönsuojeluinvestoinnin osuus eli ympäristönsuojelun tasoa parantavista osainvestoinneista johtuva lisämeno

ja sen osuus kokonaisinvestoinnista (%). Investointi voi olla esim. kone, rakennus, maa-alue yms.

Esimerkki: Aikaisemmin käytössä oleva poltinteknologia korvataan prosessimuutoksessa tiukentuneiden ja tulevaisuudessa tiukentuvien typpioksidipäästörajojen vuoksi ns. Low-NOx - polttimilla. Niiden hankintameno kaikkine oheislaitteineen ja asennustöineen on 20 000 euroa. Kun koko prosessimuutoksen hankintameno on 200 000 euroa, ympäristönsuojeluinvestoinniksi ilmoitetaan 20 000 euroa ja ympäristönsuojeluosuudeksi 10 %.

Ympäristönsuojelun investointimenojen kohdentaminen ympäristönsuojelun osa-alueisiin (ulkoilman- ja ilmastonsuojelu, jätevesien käsittely, jätehuolto jne.) voidaan tehdä esim. investointia koskevan teknisen kuvauksen tai suunnitelman perusteella.

Ympäristönsuojeluinvestoinnit ilmoitetaan kokonaislukuna ilman arvonlisäveroa.